

TÜRKSOY ÜYESİ DEVLETLER UNESCO MİLLİ KOMİSYONLARI 3. TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRİSİ (13-14 Eylül 2012, Astana, Kazakistan Cumhuriyeti)

Giriş

TÜRKSOY üyesi devletler UNESCO Millî Komisyonları ve Komiteleri 3. Toplantısı, 13-14 Eylül 2012 tarihleri arasında Kazakistan'ın başkenti Astana'da UNESCO ve ISESCO Kazakistan Millî Komisyonu ve TÜRKSOY ortaklığında düzenlenmiştir.

Toplantıya Kazakistan Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Türkmenistan Cumhuriyeti, Altay Cumhuriyeti(Rusya Federasyonu), Tuva Cumhuriyeti(Rusya Federasyonu), Saha Cumhuriyeti (Rusya Federasyonu) Millî Komisyonları Başkanları/ Genel Sekreterleri; Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Başkırdistan Cumhuriyeti(Rusya Federasyonu), Tataristan Cumhuriyeti, Hakasya Cumhuriyeti(Rusya Federasyonu), Saha Cumhuriyeti (Rusya Federasyonu), Gagavuz Yeri Özerk Bölgesi (Moldovya Cumhuriyeti), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kültür ve eğitim ilgili bakanlıkları ve devlet kurumları başkanları/temsilcileri; TÜRKSOY üyesi UNESCO ile ilişkilendirilmiş okullar ve kulüpleri program komiteleri koordinatörleri tarafından katılım sağlanmıştır.

Davet edilen saygın temsilciler arasında Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi - TDİK) Genel Sekreteri Halil Akıncı, TÜRKSOY Genel Direktörü D. Kaseinov, Officer of the Order of Academic Palms madalyası sahibi, Fransa'nın tanınmış profesörü A. Fischler, UNESCO Almata İşbirliği Ofisi Başkanı S.Lazarev, UNESCO Taşkent Ofisi Başkanı J.Espinal, Orta Asyan Çalışmaları Uluslararası Enstitüsü Direktörü Sh.Mustafayev yer almışlardır.

Gözlemciler arasında başkanlığını Yönetici Sekreter G.Ordzhonikidze'nin yaptığı Rusya Federasyonu UNESCO Komisyonu Delege Heyeti ve Yunus Emre Vakfı isimli Türk Kültür Merkezinin temsilcileri yer almıştır.

İki genel kurul toplantısının yanında, aşağıda belirtilen temalarda üç paralel toplantı düzenlenmiştir.

- Türk dünyası doğal ve kültürel miraslarının kaydının şekillendirilmesi
- Türk dünyası somut olmayan kültürel miras elemanlarına ilişkin kayıtların güncellenmesi ve İnsanlığın Somut Olmayan Mirası Temsili Listesi'ne sunulmak üzere ortak çok uluslu dosyaların tespiti
- Türk dünyası dokümental miras unsurlarının kaydının şekillendirilmesi ve UNESCO Dünya Dokümental Miras (Dünya Belleği Listesi)'ne sunulmak üzere ortak çok uluslu dosyaların tespiti

Toplantı kapsamında ayrıca, UNESCO ile ilişkilendirilmiş okulları ve kulüpleri katılımıyla "genç neslin ahlak ve etik eğitiminde UNESCO ile ilişkilendirilmiş okullar ve kulüpler ile Türkçe konuşan devletler ve bölgeler etnokültürel organizasyonlarının rolü" gayri resmi toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Toplantının Hedefleri

Toplantının esas hedefi Organizasyonun temel alanlarında TÜRKSOY üyesi devletler UNESCO Millî Komisyonları ve Komiteleri arasında işbirliğini geliştirmektir.

Toplantı boyunca sürdürülen tartışmaların; 2010 yılında Ankara'da, 2011 yılında Kazan'da yapılan önceki TÜRKSOY üyesi devletler UNESCO Millî Komisyonları ve Komiteleri Toplantıları ile Türkçe Konuşan Devletler İşbirliği Konseyi Bişkek Zirvesi'nde kabul edilen İnsani İlişkilerin Geliştirilmesi Deklarasyonunun sonucu olarak katılımcılar aşağıdaki tavsiye kararlarını benimsemişlerdir.

Ana

tavsiyeler:

1.1 Ortaklık ve karşılıklı destek ruhuyla UNESCO'nun çalışma alanlarında TÜRKSOY üyesi devletler arasında işbirliğinin, üye devletlerin sivil toplumları arasındaki ilişkilerin yaygınlaştırılması da dâhil olmak üzere kapsamlı

olarak desteklenmesi ve güçlendirilmesi
1.2 Millî Komisyonların aktivitelerinde bilgi ve deneyim paylaşımının teşviki ve desteklenmesi (Ek 1- iletişim bilgileri listesi)
1.3 Üye devletler/üye bölgelerden birinde yılda bir Millî Komisyonlar toplantıları yapılması ve ev sahibi ülke Millî Komisyonların bir sonraki toplantısına kadar başkanlık yetkisinin verilmesi
1.4 Başkanlık uygulaması bağlamında Kazakistan Cumhuriyeti UNESCO ve ISESCO Millî Komisyonuna Millî Komisyonların 4. Toplantısına kadar Başkanlık sorumluluğunun verilmesi
1.5 UNESCO'nun yönetici kurumlarına sunulmak üzere Ortak teklif ve girişimler hakkında TÜRKSOY üyesi devletler arasında ve uygun/gerekli olduğunda Millî Komisyonlar öncülüğü ile başkanın gözetiminde iki veya çok taraflı danışma toplantılarının yapılmasının teşvik edilmesi
1.6 TÜRKSOY üyeleri adına ortak tartışmalar yapılmış ve üzerinde anlaşılabilir sorular hakkında UNESCO Genel Konferansı'nın, Yürütme Kurulu'nun ve Organizasyonun diğer Hükümetlerarası organlarında konuşma yetkisinin başkana (bölgenin üyelerinden birinin başkanlığı halinde başka bir belirlenen TÜRKSOY üyesine) verilmesi
1.7 Başkanın eşgüdümlü yönetiminde UNESCO çerçevesinde Türk Dünyası grubunun kurulması fikrinin tanınması ve farkına varılmasının sağlanması
1.8 Seçimler süresince karşılıklı destek sağlayarak UNESCO organları ve program komitelerinde Türk dilleri konuşan devletlerin daha geniş temsili konusuna katkı sağlanması
1.9 TÜRKSOY üyesi devletlerin tarihi ve kültürel mirası ile UNESCO'nun ilgili komitelerin gereklilikleri bağlamında UNESCO Dünya Miras Listesi, İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi, Dünya Dokümental Miras Listesi "Dünya Belleği" ve Organizasyonun program ve projeleri çerçevesinde yıldönümleri ve etkinliklerin çok uluslu adaylık dosyalarının kaydı çalışmalarının başlatılması için ortak aktivitelerin desteklenmesi
1.10 Rusya Federasyonu ve Moldova'nın özerk bölgelerini temsil eden TÜRKSOY üyeleri değişim mekanizması ve ortak adaylık dosyaları süreçlerine katılım konusunda devletlerinin UNESCO Millî Komisyonları başkanları ile ortak özenli çalışmalar yapmak üzere anlaşılır.
1.11 TÜRKSOY çerçevesinde Türk Dünyası'nın ortak kültürel, doğal ve dokümental miraslarının korunması ve tanıtılması için ortak projelerin geliştirilmesi ve projelerin tanıtılması, bunların sonuçlarının basımı ile medyada TÜRKSOY'un internet kaynaklarında duyurulması
1.12 TÜRKSOY'un ve UNESCO organ ve program komitelerinin üyesi olan devletler, TÜRKSOY üyesi devletlerin ilgili millî ve çok uluslu dosyalarının değerlendirilmesi sırasında tam destek sağlamalıdır
1.13 TÜRKSOY çerçevesinde ilgili burs fonlarının oluşturulması ve bilim ve eğitim programlarının yönetiminde çok taraflı işbirliklerinin geliştirilmesinin desteklenmesi
1.14 "Kazakistan Türk geleneksel müziğinin ortak etkileşimi (Kazakistan- Türkiye), "Kültür ve Sanatta Kadının Rolü" (Azerbaycan- Türkiye) projelerinin gerçekleştirilmesinde başarılı deneyimin onaylanması
1.15 2013'te "Çocuklar dünyayı boyuyor. TÜRKSOY" Çocuk Sanat Festivali'ne ev sahipliği yapılması girişimlerinin desteklenmesi
1.16 TÜRKSOY'un kuruluşunun yirminci yıl dönümünün UNESCO Genel Direktörlüğü'nde 2013'te ortak kutlama yapılmasının hazırlıkları ve yürütülmesinde etkin rol alınması
1.17 TÜRKSOY üyesi devletlerin UNESCO ile ilişkilendirilmiş okulları, kursüleri ve kulüplerinin birbiriyle etkileşimini ve ortak projelere katılımını sağlayarak bunların kapasitelerini güçlendirilmesi
1.18 Bashkir Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde M. Akmulla'nın adı verilerek 6 Eylül 2012'de kurulan Kürsü ile bağlantılı olarak bu kürsünün aktivitelerinin geliştirilmesinin desteklenmesi
1.19 Astana'nın 2012'de "Türk Dünyası Kültür Başkenti" ilân edilmesi çerçevesinde yapılan etkinliklerin yüksek seviyede tanınması ve bu programın 2013'te Eskişehir'de (Türkiye Cumhuriyeti), 2014'te Kazan'da (Tataristan Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu) daha fazla tanınmasına destek olunması
1.20 Millî Komisyonlar Dördüncü Toplantısı'nın 2013 yılında "Türk Dünyası Kültür Başkenti" Eskişehir'de (Türkiye Cumhuriyeti) yapılmasına ilişkin kararın onaylanması

2 TÜRKSOY Üyesi Devletlerin (Somut) Kültürel ve Doğal Miraslarının Korunması ve Tanıtılması Amacına İlişkin Olarak:

2.1 Türk dünyası doğal ve kültürel miras listesinin ve UNESCO Dünya Miras Listesi'ne yakın gelecekte kayıt amacıyla gerçekleştirilen toplantıda tartışılan ortak çok uluslu dosyalar listesinin onaylanması (Ek-2)
2.2 Kabul edilen listenin TÜRKSOY'un internet kaynaklarında yayınlanması ve TÜRKSOY'un kuruluşunun yirminci yılı kutlamaları kapsamında listenin UNESCO Genel Direktörlüğü'nde 2013'te yayım ve sunumu olasılığının değerlendirilmesi
2.3 Onaylanan liste esas alınarak UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kayıt için ortak çok uluslu dosya hazırlıklarının başlatılması
2.4 Tataristan Cumhuriyeti'nin (Rusya Federasyonu) TÜRKSOY üyesi devletlerin ve TÜRKSOY Sekretaryasının kültürel ve doğal miras uzmanlarından oluşan çalışma kurulu girişiminin desteklenmesi, bu girişimin uygulanmasına yardımcı olunması
2.5 Kültür varlıklarının restorasyon ve korunması alanlarında iyi uygulamaların ve deneyim paylaşımının teşvik edilmesi
2.6 "İpek Yolu Eserleri" Sınır ötesi seri adaylığının (Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan, Çin) UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kaydı için dosya hazırlıkları ve tanıtımının desteklenmesi

- 2.7 “İpek Yolu Eserleri” sınır ötesi seri adaylık dosyasının diğer TÜRKSOY üyesi devletlerin topraklarında bulunan alanları kapsayacak şekilde genişletilmesinin değerlendirilmesi
- 2.8 TÜRKSOY üyesi devletlerin topraklarında yer alan UNESCO Biyosfer Rezervleri sayısının artırılmasının teşvik edilmesi
- 2.9 Sınır ötesi rezerv “Altai” nin (Kazakistan- Rusya Federasyonu) UNESCO Biyosfer Rezervleri Ağı'na kayıt için adaylık formunun hazırlanması sürecinin kolaylaştırılması

3 TÜRKSOY Üyesi Devletler Somut Olmayan Kültürel Miraslarının Korunması ve Tanıtılması Amacına İlişkin Olarak

- 3.1 Türk dünyası somut olmayan kültürel mirasları ve UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne yakın gelecekte kayıt amacıyla gerçekleştirilen toplantıda tartışılan ortak çok uluslu dosyalar listesinin onaylanması(Ek-3)
- 3.2 Kabul edilen listeyi TÜRKSOY'un internet kaynaklarında yayınlamak ve TÜRKSOY'un kuruluşunun yirminci yılı kutlamaları kapsamında listenin UNESCO Genel Direktörlüğü'nde 2013'te yayım ve sunumu olasılığının değerlendirilmesi
- 3.3 Onaylanan liste esas alınarak UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilin Listesi'ne kayıt için ortak çok uluslu dosya hazırlıklarının başlatılması
- 3.4 Türk Dünyasının Listeye kaydı onaylanmış somut olmayan kültürel mirasların tanıtılmasını sağlamak amacıyla kendi devletinde/bölgesinde TÜRKSOY üyesi devletlerin somut olmayan kültürel miras uygulayıcıları, taşıyıcıları arasında bilgi ve beceri paylaşımını organize ederek ve ilgili veri tabanını oluşturarak “mirasın yaşayan insan hazineleri” programının gelişiminin desteklenmesi
- 3.5 Azerbaycan Cumhuriyeti'nin TÜRKSOY üyesi devletlerin ve TÜRKSOY Sekreterya'sının somut olmayan kültürel miras uzmanlarından oluşan çalışma kurulu girişiminin desteklenmesi, bu girişimin uygulanmasına yardımcı olunması
- 3.6 UNESCO Türkiye Millî Komisyonu tarafından başlatılan “Köroğlu” ve “Nasreddin Hoca” projelerinin desteklenmesi
- 3.7 Saha Cumhuriyeti (Rusya Federasyonu) tarafından sağlanan TÜRKSOY kapsamında “Rusya'nın Türk Azınlıkları- Genetikler ve köken” ve Türk halkalarının epik anıtları sayılarının yayımlanması adlı iki bilimsel araştırma projesine ilişkin bilgi dikkate alınarak bu bilgiden uygun şekilde faydalanılması
- 3.8 Eskişehir'in 2013'te “Türk Dünyası Kültür Başkenti” olarak ilân edilmesi kapsamında TÜRKSOY Üyesi Devletler Uluslararası Çocuk Oyunları Festivali düzenlenmesi girişimlerinin desteklenmesi

4 TÜRKSOY Üyesi Devletler Dokümental Miraslarının Korunması ve Tanıtılması Amacına İlişkin Olarak

- 4.1 Türk dünyası dokümental mirasları ve UNESCO Dünya Dokümental Miras Listesi'ne (Dünya Belleği) yakın gelecekte kayıt amacıyla gerçekleştirilen toplantıda tartışılan ortak çok uluslu dosyalar listesinin onaylanması
- 4.2 Kabul edilen listenin TÜRKSOY'un internet kaynaklarında yayınlanması ve TÜRKSOY'un kuruluşunun yirminci yılı kutlamaları kapsamında listenin UNESCO Genel Direktörlüğü'nde 2013'te yayım ve sunumu olasılığının değerlendirilmesi
- 4.3 Onaylanan liste esas alınarak UNESCO Dünya Dokümental Miras Listesi'ne (Dünya Belleği) kayıt için ortak çok uluslu dosya hazırlıklarının başlatılması
- 4.4 Dokümental mirasların onarılması ve korunması çerçevesinde iyi uygulama ve deneyimlerin paylaşılmasının teşvik edilmesi
- 4.5 “ Eski Türk Runik Alfabeti Eserleri” çok uluslu ortak dosyasının hazırlanması ve UNESCO Dünya Dokümental Miras Listesi'ne (Dünya Belleği) kaydı olasılığının araştırılması
- 4.6 TÜRKSOY'a üye devletlerin topraklarında bulunan şehirlerden birinin “UNESCO Dünya Kitap Başkenti” unvanına ortaklaşa aday gösterilmesi konusunda çalışma yürütülmesi
- 4.7 17-18 Ekim 2012'de Kazan'da gerçekleştirilecek “Dünya Ruhani/Dini Kültürü çerçevesinde Türk kitabı” adlı uluslararası bilimsel- uygulamaya yönelik konferansın desteklenmesi

TÜRKSOY Üyesi Devletler Millî Komisyonları ve Komiteleri Üçüncü Toplantısı katılımcıları, UNESCO ve ISESCO Kazakistan Millî Komisyonu'na toplantıyı düzenledikleri ve üst düzey organizasyon için şükranlarını sundular.

15 Eylül 2012
Astana, Kazakistan